

Извештај о истраживању

Кракарско вече (1993–1997)

Бранко Ђупурдија

Кракарско вече се одржава у Бајмоку, у Бачкој, код једног дела српског становништва које је после Другог светског рата колонизовано из Дрежнице у Горском Котару. Установљено је почетком седамдесетих година прошлог века и одржава се до данас. У протеклом периоду прошло је кроз различите фазе развоја, што више година бележимо у виду хронике. Овог пута предмет рада су Кракарске вечери одржане средином деведесетих година 20. века. Хроника је показала да Кракарске вечери сведоче о низу социјалних садржаја: појединцима, брачним паровима, породицама, фамилијама (род), презименима, породичним надимцима, саставима организационих одбора, старшинама вечери, приватним и друштвеним предузећима, инфлацији, избеглиштву, пословним везама, солидарности и другом. Хроника сведочи и да прело на културном плану подржава традицију: када је у питању прва награда на томболи (један кубик дрва), сегментом фолклора (ојкан) и менијем, који наликује на породичне празничне, посебно славске и божићне меније. У хроникама будућих Кракарских вечери треба даље проширивати тематске оквире, бележењем података о социјалној структури гостију и социјалном профилу главних организатора и преузимањем играчког и музичког репертоара. Тиме би и почетни модел хронике, који је овде понуђен, добио потпунији облик.

Кључне речи: Кракарско вече, обичај, прело, хроника, Бајмок, социјални садржај, културни садржај, деведесете године 20. века

Увод

Међу српским становништвом које је крајем 1945. и почетком 1946. године колонизовано из Дрежнице и других места Горског Котара у Бајмок у Бачкој, настао је самим почетком седамдесетих година 20. века један нови обичај, кога су његови оснивачи назвали Кракарска вечера, а њихови наследници двадесетак година касније Кракарско вече. Тај обичај је утемељен као нека врста сећања на стари крај, на живот и рад у Кракару, у селима која су настала од њега и другим

дрожничким селима која су му у школском погледу гравитирала. У протеклих готово пет деценија обичај је пролазио кроз различите фазе, у зависности од локалних и општих друштвених прилика, а повремено је служио и као оквир за етнографске изложбе. У овом раду ће бити учињен покушај да се сакупи етнографска грађа о одржавању Кракарске вечери средином деведесетих година прошлог века. Грађа је сакупљана у теренским истраживањима јер не постоје други извори, без обзира на то што је реч о појави дугог трајања. Сталност и учесталост извођења обичаја, који је једна врста прела, и потреба да буде проучаван у континуитету, наметнули су хронику или летопис као начин прикупљања грађе.

Хроника

Почетком деведесетих година прошлог века одржавање Кракарске вечери је премештено из ресторана „Корзо“ у ресторан „Полет“, где се одржавало више од једне деценије. Прво Кракарско вече одржано је у „Полету“ 23. марта 1991. године, а друго 6. марта 1992. године. Треће Кракарско вече одржано је на истом месту, 6. марта 1993. године са почетком у 19 часова.¹ Организациони одбор сусрета је направио економску рачуницу за одржавање прела (било је потребно укупно 2.444.000 динара). Предвиђено је да учествује 150 посетилаца. То значи да је цена улазнице (менија) по особи коштала 17.000 динара. Касније су уплате примане по 25.000 и 30.000 динара, што сведочи да је инфлација узела маха. У вечерњи мени су урачунати: пиће пре и после јела и кафа; и вечера: кисела телећа чорба, јагњеће и прасеће печење са салатом и хлебом. Музичком оркестру из Липара „Златне струне“ на име хонорара дато је 300 ДЕМ.

У сали је било око 180 људи, што значи да је била дупке пуна и да инфлација, иако знатна, није оставила значајнијег трага на број гостију. Програм је водио Гојко Л. Ивошевић. Он је поздравио присутне и позвао их да минутом ћутања одају почаст Кракарцима који су преминули након одржавања прошлог прела. Најстарији гост и старшина вечери је био Душан-Дуја Косановић Курија (1923), рођен у Косановићима у Кракару.² Из Суботице су били гости: Никола Трбовић

¹ Грађа о свим Кракарским вечерима је прикупљана на основу теренских истраживања, личног учешћа, посматрања и разговора са учесницима.

² Како показују властита истраживања, звање старешине вечери је установљено као сећање на некадашње старешине села, које су у дрожничким селима постојале до почетка марта 1942. године, када су их заменили одборници (уп. Ђупурдија 2016: 157).

из „Партизана“ и Богдан-Богде Косановић, а из Београда чланови породице Дане-Ђошана Трбовић.

Изгледа да су, судећи по адресама, познати само они учесници који су унапред купили улазнице (пренумеранти). Познато је њих око 40, већина је плаћала улазнице по 25.000 динара.

Одржавање забаве је помогло 29 спонзора. Два дана по одржавању прела, 8. марта 1993. године, Организациони одбор „Кракарске вечери“ је путем ПТТ у Бајмоку на жиро рачун за „Фонд Капетана Драгана“ у Београду уплатио „у хуманитарне сврхе“ 2.140.000 динара, што је била противвредност од око 100–150 ДЕМ. Организациони одбор је радио у саставу: Мане Т. Ивошевић (председник), Гојко Л. Ивошевић, Момир Д. Косановић, Недељко Р. Маравић, Дмитар П. Маравић и Дмитар М. Радојчић (чланови).³

Четврто Кракарско вече одржано је у ресторану „Полет“ 4. марта 1994. године са почетком у 19 часова. Организовање ове вечери се унеколико разликовало од организовања претходних вечери. С обзиром на то да је била „страшна инфлација“, организатори су на прело позвали „шири круг људи“, не само Кракарце и њихове потомке у Бајмоку. Позвали су оне за које су мислили да ће лакше моћи купити карте у условима разарајуће инфлације. Није се, дакле, ишло на то да се додатним ангажовањем организатора сакупи што више финансија и материјалних добара како би се спустила цена улазница и омогућио долазак најширим слојевима Кракараца, што је био уобичајен начин пословања, него се ишло за тим да присуствују они који могу платити улазнице. У таквим условима рада није било пренумерације, него су се улазнице куповале на лицу места. Улазница је коштала 10 ДЕМ. Присутствовало је преко 60 Кракараца и њихових потомака, чланова породице, рођака и пријатеља, и око 20 гостију, и чланови музичког оркестра. Међу гостима је био и Љубомир Лукић Лукас са још 11 чланова фамилије, који је у Бајмоку направио фабрику алкохола и био један од спонзора за томболу. Из Суботице је присуствовао Никола Г. Ивошевић Лазивић, са фамилијом и други. Било је предвиђено да старешина вечери буде Слободан Д. Косановић (1921), али због смрти свог рођака, Николе Трбовића-Ковача, није дошао. Лекар, др Илија Трбовић, син Николе Трбовића-Ковача, такође није дошао на забаву због смрти оца, али је послао телеграм у коме је учесницима Кракарске вечери пожелео пријатну забаву. Програм је водио Никола П. Ивошевић Цокље, који је на почетку вечери пожелео присутнима пријатну забаву и позвао их да минутом ћутања одају почаст Кракарцима који су преми-

³ Саговорници о Кракарској вечери одржаној 6. марта 1993. године: Мане Ивошевић, Дмитар Радојчић и Момир Косановић из Бајмока.

нули после одржавања прошлогодишњег прела. Старешина вечери је био његов отац Петар С. Ивошевић Цокље. На вечерњем менију су били: кисела чорба са јагњећим и прасећим изнутрицама, јагњеће и прасеће печење, пекарски кромпир са сланином, салата од слатког купуса и хлеб. На забави су наступиле „Златне струне“ из Липара, певач Добривоје Павлица и Милан Милеуснић из Београда, чији се наступ састојао у томе да савије железну арматуру (профил: 12), држећи је у зубима и повлачећи је рукама на доле.

Забаву је помогло више предузећа у друштвеном власништву из Бајмока.

На забави је било преко сто добитних томбола. Оне су, пре него што су понуђене за продају и извлачење, биле смештене у кући Дмитра П. Маравића Келића, која се налази у суседству ресторана „Полет“. Главне награде добили су Никола Ђупурија, један кубик дрва,⁴ и Зоран Ивошевић, једно јагње. Организатори су трошкове вечере платили зарадом добијеном од продаје улазница, а музички оркестар зарадом од продаје томбола. Добривоје Павлица је исплаћен са музичким оркестром, а Милан Милеуснић је, после своје тачке, узимао прилог од гостију. Од пара које су преостале, односно од „вишка средстава“ плаћено је пиће за све учеснике и конобаре. Овог пута није било уобичајене уплате у солидарне сврхе.

О организовању прела су бринули: Милутин Косановић (председник), Никола Косановић, Никола Ивошевић Цокље, Михајло-Мића Косановић Јосин, Гојко Л. Ивошевић, Дмитар Маравић Келић, Бошко Ивошевић и Симо Ђупурдија. За организовање прела следеће, 1995. године, изабрани су: Гојко Л. Ивошевић (председник, уместо др Илије Трбовића), Стојан Ивошевић, Милан Ивошевић, Душан Ивошевић, Владимир Ивошевић, Никола Косановић, Вајо Ђупурдија и Рајко Ивошевић.⁵

Лако се може запазити да је састав гостију, у односу на прошлу годину, само унеколико остао исти. У том погледу су се, захваљујући нагомиланим друштвеним проблемима, посебно инфлацији, појавила и највећа одступања. Тако је број гостију 1994. године готово преполовљен у односу на претходну годину. Забави је присуствовао један број појединаца који је стандарно посећују. Осим тога, на три

⁴ Прва награда на томболи, кубик дрва, установљена је својевремено у знак сећања на стари крај. Она указује да су се преци овог становништва готово читаво једно столеће, од развојачења Војне крајине 1873. и њеног припајања Цивилној Хрватској 1881. године, све до шездесетих година прошлог века, бавили и сечом шуме, обрадом дрвета, производњом и киријањем дрвене грађе, израдом алата, предмета за покућство и другог (уп. Маравић 1982: 12).

⁵ Саговорници о Кракарској вечери одржаној 4. марта 1994. године: Милутин Косановић, Никола Косановић и Никола Ивошевић Цокље из Бајмока.

последње вечери су наступиле „Златне струне“ из Липара. То значи да се организатори нису ослонили на постојећи музички оркестар, који је иначе био запослен у овом ресторану (познати бајмочки „ас Ново Владисављевић“ и његова група), него су ангажовали оркестар са стране. Познато је да су у Липар код Бачке Тополе после Првог светског рата колонизовани појединци и породице из Босне, Лике и других крајева, који су географски и културолошки блиски посетиоцима прела, чији преци потичу из Кракара и, уопште, из Дрежнице, на граници Горског Котара и Лике. Ангажовањем ове групе организатори су желели да понуде гостима и извођење песама из старог краја. Осим што им преци потичу из старог краја, већина чланова овог оркестра је, пре него што је почела наступати на свадбама, прелима и сличним забавама, наступала у локалном културно-уметничком друштву, што значи да су имали осећај за изворну народну песму и игру.

Пето Кракарско вече одржано је у ресторану „Полет“ 4. марта 1995. године са почетком у 19 сати. Продато је 138 улазница, по цени од 20 динара. У име Организационог одбора Гојко Л. Ивошевић је поздравио присутне, позвао их да минутом ћутања одају пошту Кракарцима преминулим у претходној години, и саопштио да је најстарији присутни члан, старешина вечери, Дмитар Ђупурдија (1925) родом из Ђупића у Кракару, и да су за чланове Организационог одбора за припрему и одржавање прела следеће, 1996. године изабрани: Ђуро Дмитра Ђупурдија (председник), Никола Трбовић Чикета, Мане Ивошевић Зоркин, Предраг Бајсо Трбовић, Владимир Ивошевић, Никола Косановић Тишин, Ђуро Ивошевић Корабан и Илија Трбовић Ковачов (чланови). Затим је, такође у име организатора, Стојан Ивошевић прочита имена спонзора томболе и обавестио присутне да цена томболе износи један динар. Он је нагласио да је традиционално прва награда кубик дрва, али и да присутне, осим те, чекају и друге „многе врло вредне награде“. На крају свог излагања указао је да ће вишак средстава бити уплаћен у хуманитарне сврхе. „Сва средства новчана, која остану, по предлогу Организационог одбора, биће уплаћена или лично предата Основној школи 'Вук Караџић' у Бајмоку“. Госте је, као и претходних година, забављао музички оркестар „Златне струне“ из Липара.

Одржавање томболе је помогло 35 спонзора. Међу наградама за томболу био је и један живи петао, кога је поклонио Вајо Ђупурија Бато, али и циркулациона пумпа за централно грејање куће, која је вредела око 400 ДЕМ. Вишак средстава, око 350 динара односно немачких марака, дат је Илији Радуловићу, председнику школског одбора ОШ „Вук Караџић“ у Бајмоку, за куповину огрева за школу. За организовање прела бринуо се Организациони одбор у саставу:

Гојко Л. Ивошевић (председник, уместо др Илије Трбовића), Стојан Ивошевић, Милан Ивошевић, Душан Ивошевић, Владимир Ивошевић, Никола Косановић, Вајо Ђупурдија и Рајко Ивошевић (чланови).⁶

Шесто Кракарско вече одржано је у ресторану „Полет“ 9. марта 1996. године са почетком у 19 часова. Првобитно је за председника Организационог одбора Кракарске вечери био изабран Ђуро Дмитра Ђупурдија (1947), некадашњи директор угоститељства Скупштине општине Кула и професор у тамошњој Средњој економској школи, од почетка 1989. један од двојице власника прве агенције за промет некретнина у Суботици, „Југоагенције“ (касније „Центар“, па „Домус Центар“), али је због његове изненадне и преране смрти, на Петровдан 12. јула, и његове сахране 13. јула 1995. године, ту функцију накнадно преузео Гојко Л. Ивошевић. На дан одржавања Кракарске вечери, 9. марта 1996. године, у 10 сати пре подне су чланови Организационог одбора и чланови фамилије положили букет цвећа, сузу, на гроб Ђуре Ђупурдије на Православном гробљу на Рати, у Бајмоку.

Пренумерацију за прело, која подразумева обилазак кракарских кућа и резервацију и продају улазница, водио је Никола-Нина Тиша Косановић. Улазнице су продаване по цени од 25 динара. Судећи према броју продатих улазницама, прелу је присуствовало најмање 156 гостију. У име организатора присутне је поздравио Гојко Л. Ивошевић, а програм је водио Стојан Ивошевић. По замисли и забелешци организатора, програм је садржао: минут ћутања за Кракарце који су преминули од прошлог прела; избор најстаријег Кракарца; саопштавање имена спонзора; представљање новог Организационог одбора; представљање музичара, „Златне струне“ из Липара; у цену улазнице је урачуната вечера, а пиће за госте плаћају организатори; чланови Организационог одбора, за које је пиће бесплатно, имају, поред музичког оркестра, резервисан посебан сто, како би могли сачекивати госте и водити послове; томбола се, по цени од 3 динара, продаје после вечере а извучи у 23.30 часова; музика свира до један сат после поноћи, без наручивања од стране гостију (весело, плес); музика: розгање. На почетку вечери водитељ је најавио: „О Кракару, његовој историји и доласку Кракараца у Бајмок говориће нам, по старом добром обичају, најстарији присутни Кракарац, а то је вечерас чика Слободан Косановић... Средства која остану ће по одлуци Организационог одбора, бити уплаћена у хуманитарне сврхе.“⁷

⁶ Саговорници о Кракарској вечери одржаној 4. марта 1995. године: Гојко Л. Ивошевић, Стојан Ивошевић, Никола Косановић из Бајмока.

⁷ Ради стицања потпуније слике о пословању организатора треба знати и следеће: шефу сале, Алекси Маравићу је плаћено за 130 посетилаца, по 12 динара по особи

У забелешци коју је о програму забаве направио један од њених организатора, кратко је забележено: „Музика: розгање“. Познато је да су розгалице у Дрежници интензивно певане до Првог светског рата. После тога, све до Другог светског рата, певали су их у гостионама углавном само старији мушкарци, рођени педесетих и шездесетих година 19. века, па надаље, до почетка 20. века (Ћупурдија 2001: 473–474). У Бајмок су доспеле после Другог светског рата колонизацијом становништва из Дрежнице. Није познато да су певане у Бајмоку, где смо забележили 7 песама, од људи рођених 1909. и 1921. у Дрежници и 1947. године у Бајмоку. За ту прилику су их појединци из млађе генерације „декламовали“ (рецитовали), а старији показивали односно певали (Ћупурдија 2012: 103–104). По томе се види да прве генерације дрежничке деце рођене у новом крају нису одрасле уз розгалице, него су их само спорадично могле чути. Отуда назнака о розгању, коју је забележио један од организатора овогодишње Кракарске вечери, представља радије неко далеко и нејасно сећање на розгање него на могућност да оно стварно буде изведено. Истини за вољу, он је највероватније мислио на ојкање. Понекад се дешава да млађи људи, који не познају розгање из властитог искуства, замењују ојкање и розгање, тим пре јер и једна и друга песма имају сличан почетак односно крај, „ој“ и „о-о-о(ј)“.

Седмо Кракарско вече одржано је у ресторану „Полет“ 1. марта 1997. године, са почетком у 19 сати. У погледу одзива за прело, међу учесницима се могу препознати три категорије: они који су купили улазнице у пренумерацији, они којима је понуђено да дођу, а који „сигурно долазе“, и они којима је понуђено да дођу, а који „вероватно долазе“. У пренумерацији је, по цени од 50 динара (1 ДЕМ = 3,7–3,9 дин.), продато око 80 улазница, а укупно 116. Гости су углавном били из Бајмока, Суботице, Новог Сада, Београда и других места.

Међу присутнима је било седам појединаца који су рођени у старом крају, Кракару: Душан-Дуја Косановић Курија, рођен у Косановићима, Бранко Ивошевић из Благаја, Ратко Трбовић из Секулића, Ђорђе-Ђока Ивошевић Сир и његов брат Гојко Ивошевић из Ћула, Илија Трбовић Ковачов из Ћошана и Никола Косановић из Секулића, који је у току последњег рата избегао у Бајмок, а чији прадеда се својевремено из Плашког доселио у Секулиће, чији се становници презивају Трбовић.

(само вечера); чланови музичког оркестра су, осим вечере и пића, добили хонорар од 1000 динара; за куповину кромпира за избеглице, које су крајем прошлог лета стигле у Бајмок, након пада Републике Српске Крајине, дато је око 500 динара (противвредност: више од 100 немачких марака). Из Бајмока је било 16 спонзора. Саговорници о Кракарској вечери одржаној 9. марта 1996. године: Гојко Л. Ивошевић, Мане Ивошевић, Ђуро Ивошевић и Никола Косановић из Бајмока.

Најстарији међу њима био је Душан-Дуја Косановић Курија (1923). У договору са њим, односно на његову молбу, присутнима се као старешина вечери обратио Бранко Ивошевић (1932), који је пожелео гостима пријатну забаву и да дуго и у миру славе Кракарско вече. Прелу је присуствовао и Ранко Таталовић из другог краја Дрежнице, Доњих Јојића, који живи у Београду и повремено долази у Бајмок да посети рођаке.

На вечерњем менију су се, после поздравних говора, минута ћутања и једног музичког блока, нашли: кисела чорба, мешано јагњеће и прасеће печење, пекарски кромпир, купус салата и хлеб. Музички оркестар, „Златне струне“ из Липара, изводио је народне песме, народна кола (ужичко коло), и музику за плес. У паузама, док се музика одмарала, из публике се могао чути понеки ојкан из Дрежнице, као „Ој паленто, расла на камену / ја те волим јести зачињену“, и „Аој Лико, жали ли те ико? / Жали Босна, мајка јој поносна“, и друге песме. Овај детаљ указује да на музичком репертоару нису биле песме које је народ Дрежнице створио у старом крају и пресељавањем донео у Бајмок. Неке од њих су се још неко време по пресељавању могле чути у једној или две кафане у којима су се састајали стари Дрежничани, али оне у институционалном погледу нису сачуване ни пренесене на даске локалног културно-уметничког друштва.

Одржавање забаве је помогло 20 спонзора из Бајмока, 22 спонзора из Суботице и по један спонзор из Новог Сада и Липара. О одржавању прела се бринуо Организациони одбор у саставу: Стојан Ивошевић (председник), Ђуро Ивошевић Корабан, Владимир Ивошевић, Вељко Косановић, Дејан Трбовић, Милош Ивошевић и Горан Ивошевић (чланови). Када је реч о пословању, треба поменути да је продато 116 улазница по цени од 50 динара и 1000 томбола по цени од 2 динара, од којих је било око 300 добитних томбола. За набављање огрева за Основну школу „Вук Караџић“ у Бајмоку уплаћено је око 100 немачких марака (противвредност у динарима).⁸

У настојању да се употпуне подаци о одржавању Кракарске вечери у ресторану „Полет“, треба поменути да је оно на истом месту одржано још пет пута: 14. марта 1998, 6. марта 1999, 4. марта 2000, 3. марта 2001. и 2. марта 2002. године. Кракарско вече је у „Полету“ одржано 12 пута узастопно (1991–2002). После тога његово одржавање је накратко, у лето 2003. године, пресељено на Спортски центар у Бајмоку. У међувремену је пицерија „Вожд“ преуређена у ресторан са истим именом, па је у наредних пет година, закључно са 2008. годином, пре-

⁸ Саговорници о Кракарској вечери одржаној 1. марта 1997. године: Стојан П. Ивошевић и Бранко Ивошевић из Бајмока и Ранко Таталовић из Београда.

ло одржавано у том ресторану. Године 2009. је одржано у великој сали КПД „Јединство – Egyseg“, да би 2010. године опет било одржано у ресторану „Вожд“.

Закључак

Лако се може запазити да је хроника Кракарске вечери забележила низ сегмената везаних за српско становништво Бајмока пореклом из Кракара и Дрежнице и њихове потомке рођене у Бајмоку: појединце, брачне везе, породице, фамилије (род), презимена, породичне надимке, саставе организационих одбора, старешине вечери, приватна и друштвена предузећа која финансијски и материјално помажу одржавање обичаја, инфлацију, избеглиштво, уплате у солидарне сврхе и друго. Али, овај социјални низ у хроникама наредних прела може бити употпуњен укључивањем података о социјалној структури гостију, њиховој образовној, старосној, пословној, националој и другој припадности, као и података о предузетничком и општем социјалном профилу главних организатора. Слична је ситуација и када је реч о културним сегментима овог обичаја. Веза са старим крајем и традицијом одржана је у томе што је главна награда на томболи један кубик дрва. Није забележено присуство свакидашње традиционалне исхране, као што су вариво, сланци (кромпир куван у сланој води), палента и слично, која се добро одржава по кућама, јер су организатори дали предност другој врсти исхране која, кад је у питању избор меса, више одговара празничној, славској и божићној трпези. Напокон, питање фолклора, песме, кола и плеса, само је овлаш дотакнуто. А управо ту лежи значајна могућност и потреба за бележењем. Треба у будућим хроникама обратити пажњу на судбину старијег слоја фолклора, донетог из старог краја, тим пре јер смо видели да у музичким паузама појединци певају песме донете из старог краја, што значи да нису на репертоару музичког оркестра, али и на нове песме и кола, који се изводе на кракарском прелу, без обзира што се некима можда може учинити да поједине савремене песме из области турбо фолка то не заслужују. У целини посматрано, тематске садржаје Кракарске вечери треба даље употпуњавати, што ће довести до тога да и почетни модел хронике, који је овде понуђен, буде развијенији.

Библиографија

- Ђупурдија, Бранко (2001). Ненад Томић, гуслар из Дрежнице. *Зборник Етнографског музеја у Београду 1901–2001*, ур. Ј. Бјеладиновић Јергић. Београд: Етнографски музеј, 471–487.
- Ђупурдија, Бранко (2012). Розгалице из Дрежнице. *Годишњак Матице дрежничке: часопис за науку, културу, књижевност и уметност* 6, 103–104.
- Ђупурдија, Бранко (2016). Поскочице из Дрежнице. *Зборник о Србима у Хрватској* 10. Београд: САНУ, 149–168.
- Maravić, Manojlo (1982). Iz prošlosti Drežnice do 1918. godine. *Partizanska Drežnica*. Ur. Đ. Zatezalo. Karlovac: Historijski arhiv u Karlovcu, Zbornik 12, 11–48.

Усмени извори

- Саговорници из Бајмока: Ивошевић, Мане Т.; Ивошевић, Гојко Л.; Ивошевић, Никола П.; Ивошевић, Стојан П.; Ивошевић, Ђуро М.; Ивошевић, Бранко Д.; Косановић, Милутин Ђ.; Косановић, Момир Д.; Косановић, Никола Р.; Косановић, Никола Д.; Радојчић, Дмитар М.
- Саговорник из Београда: Таталовић, Ранко Ђ.

Krakar Night 1993–1997

Branko Ćupurdija

Summary

Krakar night takes place in Bajmok, in Bačka, with a part of Serbian population who were colonised from Drežnica in Gorski Kotar after World War II. It was established at the beginning of the 1970s and it has been taking place ever since. In the previous period it went through different phases of development, which was recorded in the chronicles over several years. This time the subject of the paper are Krakar nights held in the middle of the 1990s. The chronicle has shown that Krakar nights testify to a series of social contents: individuals, married couples, families, relatives, surnames, family nicknames, the composition of organisational boards, the elders of the nights, private and state firms, the inflation, refugees, business connections, solidarity, etc. The chronicle also testifies to the fact that *prelo* (vigil, an evening gathering) has been supporting the tradition on a cultural level: when comes to the first prize on the tombola (a cubic metre of wood), a segment of folklore (*ojkan* – a traditional song from Krajina) and the menu, which is similar to family feasts, especially *Slava* (celebration of family saint patron's day) and Christmas menu. In the chronicles of future Krakar nights it is necessary to further expand thematic frames

by recording data on social structure of guests and the social profile of the main organizers and by “downloading” the dancing and musical repertoire. With this, the initial model of the chronicle offered here would get a more complete form.

Key words: Krakar night, custom, *prelo*, chronicle, Вajмок, social content, cultural content, the 1990s.

проф. др Бранко Ђупурдија
Професор Филозофског факултета
Универзитета у Београду у пензији
Е-пошта: branko_cupurdija@vektor.net

Примљено: 16. 3. 2020.
Прихваћено: 16. 4. 2020.